

5) аукціони.

Причини привабливості комерційного і інвестиційного конкурсу закладені у самому механізмі приватизації за означеним способом. Він передбачає зміни у структурі власності водночас із зростанням інвестицій у виробництво; крім того, у 85 % інвестиційних контрактів обумовлюють умови забезпечення зайнятості. Порушення умов тягне за собою розривання контрактів і повернення пакетів у державну власність. У такому випадку відбувається зростання капіталу підприємства водночас з контролем за тим, як відбуваються соціально-економічні процеси.

Дуже низька привабливість аукціонів як способу приватизації пояснюється тим, що зміна власника при цьому не підлягає контролю і не регулюється процес зайнятості на таких об'єктах.

Отже, процеси приватизації певною мірою впливають на стан зайнятості і можуть слугувати одним з важелів узгодження інтересів працівників і підприємців. На рівні регіону це може бути враховано через аналіз і оцінку масштабів та форм приватизації, темпів та різновидів корпоративних форм господарювання.

1. Грешан Ю. Основні чинники підвищення ефективності приватизованого сектора виробництва // *Економічний часопис*. – 2000р. – № 1. – С. 38–39. 2. Кейнс Дж. *Общая теория занятости, процента и денег*. – М., 1978. – 542 с. 3. Тейлор Ф. *Научная организация труда*. – М., 1924. – 56 с.

УДК 330.342.22

Ю.І. Турянський

Львівська комерційна академія

ПРО СУЧАСНУ ІНТЕРПРЕТАЦІЮ КАПІТАЛУ ЯК МАТЕРІАЛЬНОЇ ОСНОВИ РОЗВИТКУ КАПІТАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ПЕРЕХІДНИХ ЕКОНОМІКАХ

© Турянський Ю.І., 2001

Про сучасну інтеграцію капіталу як матеріальну основу розвитку капіталізаційних процесів у перехідних економіках. Розкривається зміст сучасної інтеграції капіталу як матеріальної основи розвитку капіталізаційних процесів в економіках перехідного типу. Аналізуються основні різновиди сучасного розуміння капіталу – соціально-економічний і власне економічний.

The contemporary interpretation of capital, as the main foundation of development of capitalization processes in transitional economics.

Сучасна інтерпретація капіталу **не є однозначною чи гомогенною**. В ній можна умовно виділити три (принаймні) різні системи трактувань (див. рис. 1). По-перше, це так звану **соціально-економічну** систему, за якою капітал – це вартість у будь-якій формі (продуктивній, товарній чи грошовій), що знаходиться у **приватній власності** (чи якійсь іншій формі власності). Соціально-економічне розуміння капіталу (його характеристика як об'єкта певної власності, найчастіше – приватної чи квазіприватної) є найбільш вживаним в

сучасній економічній літературі (як для вітчизняної традиційної, так і для марксистської також, тут сучасні і марксистські погляди певною мірою “збігаються”).

По-друге, це **техніко-економічна** інтерпретація, яка капітал розглядає як вартість у **продуктивній** формі, що використовується як засіб розвитку економічних систем. У такому своєму значенні капітал є об’єктом вивчення в науках техніко-економічного чи технологічного напрямку і в орбіту власне економічного аналізу він “втягується” лише частково, як матеріальний субстат чи субстанція капіталу в його суто економічному розумінні.

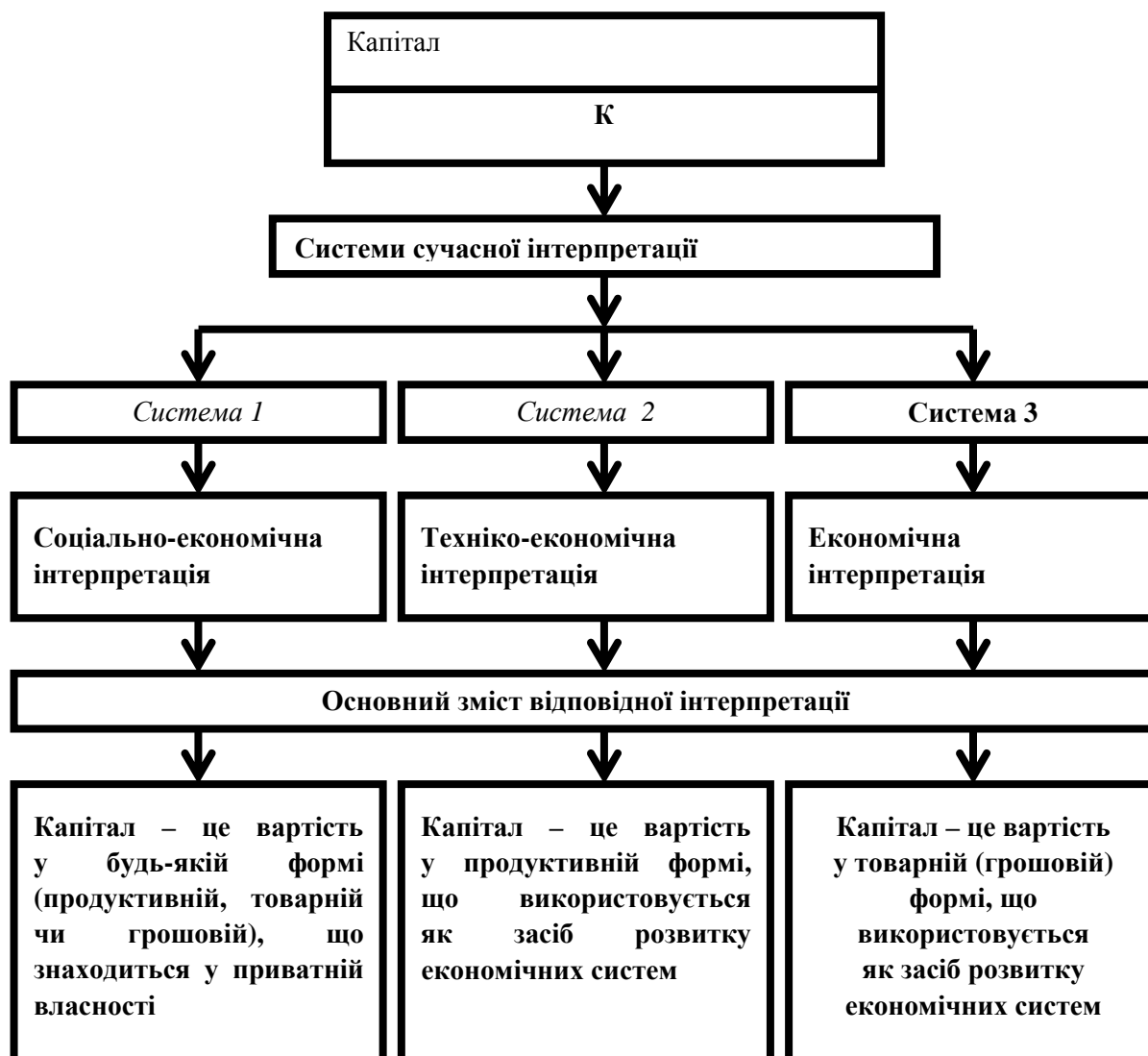

Рис. 1. Різновиди (системи) сучасної інтерпретації капіталу

І, нарешті, по-третє, це власне **економічна** інтерпретація капіталу, яка зводить капітал до певних грошових сум, що використовуються як засіб розвитку економічних систем. На нашу думку, капітал у його значенні грошей є безпосереднім об’єктом саме економічного аналізу*.

* Ми поділяємо ту точку зору, що власне економічна матерія в своєму чистому вигляді є тотожна руху певних грошових потоків. А грошовий аналіз (в розрізі “грошові витрати – грошові надходження”) є суттю високого економічного аналізу. На відміну від

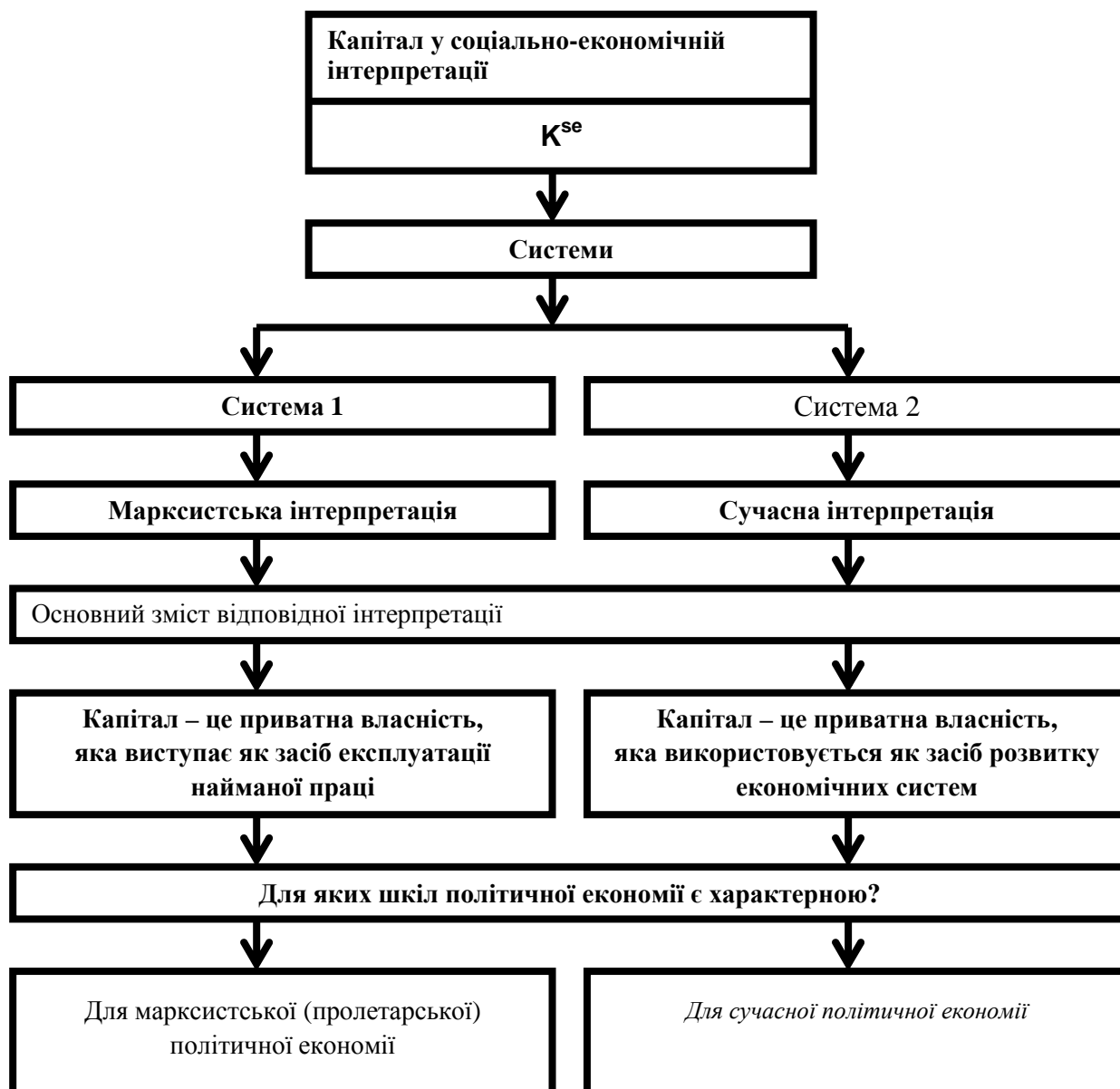

Рис. 2. Різновиди (підсистеми) соціально-економічної інтерпретації капіталу

Найчастіше капітал аналізується (і розуміється) в його **соціально-економічному** значенні, тобто як **певну власність** на капітальні ресурси, а ще точніше – як **приватну власність**, як певний антипод і протилежність державної власності чи її різновидів. Інакше кажучи, найчастіше враховують ту **теоретичну передумову**, що капітал як матеріальна основа розвитку капіталізаційних процесів – це **приватна власність, яка використовується як засіб розвитку економічних систем** (див. рис. 2). В марксистській економічній

цього високого економічного аналізу **елементарний** (нижчий) економічний аналіз концентрує свою основну увагу на проблемах **ринкового порядку**. В певному розумінні можна вважати, що **економічні системи** в своїй найвищій суті є **тотожні грошовим системам**.

літературі капітал розуміється дещо інакше – як така приватна власність, що виступає як засіб експлуатації найманої праці. Таке його трактування не відповідає цілям і завданням його сучасного дослідження і його не варто брати до уваги. Хоча воно є доцільним при вирішенні певного ряду дослідницьких завдань*.

1. Бабенко С. Г. *Методологічні проблеми становлення і розвитку економічної теорії кооперативних систем* // Вісн. Львів. комерційної академії. Сері. Економічна. – 1999. – Вип. 5. – С. 3–15. 2. Барт Райман. *Политическая экономия*. Т. 1. – М., 1995. – 608 с. 3. *Економічна теорія: концепція підготовки студентів з економічної теорії в економічному вузі* / За ред. проф. Г.І. Башиянина. – К., 1995. – 87 с. 4. Кузьмин В. П. *Принцип стоимости в теории и методологии К. Маркса*. – М., 1984. – 312 с. 5. *Макроекономічна теорія: структура і програма курсу для студентів економічних спеціальностей* / За ред. проф. Г.І.Башиянина. – К., 1998. – 60 с. 6. *Політична економія: структура і програма курсу для студентів економічних спеціальностей* / За ред. проф. Г.І.Башиянина. – К., 1998. – 84 с. 7. *Производство как обновленный процесс (актуальные проблемы теории и практики)* / Отв. ред. В.И.Толстых. – М., 1986. – 350 с. 8. Самуэльсон П. *Экономика*. Т. 1. – М., 1992. – 415 с. 9. Фремут Вальтер, Рааб Густав. *Як функціонує наша економіка? Актуальні питання економіки*. – Львів, 1997. – 184 с. 10. Хікс Дж. Р. *Стоимость и капитал*. – М., 1993. – 488 с. 11. Шемпетер Йозеф А. *Капіталізм, соціалізм і демократія*. – К., 1995. – 528 с. 12. Шухов Н.С., Щербатов В.Н. *Русская политическая экономия*. – М., 1998. – 585 с.

УДК 330

Д.С. Ульянов

Одеський державний економічний університет

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРУКТУРИ МЕТАЛОПРОДУКЦІЇ: ШЛЯХИ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

© Ульянов Д.С., 2001

У роботі висвітлюються причини та прояви недосконалості металопродукції України, аналізується досвід державного регулювання з приводу реструктуризації чорної металургії в Україні та за кордоном.

The reasons and displays of Ukrainian metal products' imperfections are exhibited in the article. The experience of governmental regulations as concerned of ferrous metallurgy in Ukraine and abroad is also analysed.

---

* Особливо, коли дослідження має соціально-економічну, чи навіть точніше, соціально-політичну спрямованість і реалізовує строго визначені **ідеологічні** установки (такі, наприклад, які ставив перед собою фундатор пролетарської політичної економії К. Маркс в “Капіталі”).